

Säkerhetsrelaterade händelser inom Skridskonätet 2012/13

*Safety related incidents within
Skridsko.net 2012-2013*

Skridskonätets säkerhetsinformationsgrupp (SIG)
Skridskonäts Safety Information Group (SIG)
2013-11-06

Våris. Trots stilla väder spricker isen upp och driver till havs.
Finska viken, väster om Helsingfors och Porkkala udd. 31 mars 2013. Foto: Johan Porsby

*Spring ice. Despite calm weather the ice easily breaks up and drifts to sea.
Gulf of Finland, west Helsinki and Porkkala peninsula. March 31, 2013. Photo: Johan Porsby*

Sammanfattning

Skridskosäsongen 2012/2013 var lång och varade på fler ställen en bit in i april. Antalet plurr var fler än under de föregående säsongerna. Många turer gjordes på saltisar och vårisar.

Viktiga slutsatser:

- Håll avstånd till den som åker först för att minska risken att flera plurrar samtidigt. Detta är extra viktigt i små grupper.
- Alla naturisar kan ha svagheter. Vissa svagheter kan vara svåra att upptäcka. Var uppmärksam på förändringar i isen.
- Vårisar och särskilt salta vårisar är extra riskabla och svårbedömda. (Läs mer om våris i slutet av rapporten.)
- Flythjälp (ryggsäck) och en räddningslina med karbinhake är viktiga utrustningsdetaljer.
- hjälm skyddar mot allvarliga huvudskador.
- Vänd alltid tillbaka till därifrån du kom vid plurr. Där höll isen tidigare.
- Tänk på din egen säkerhet när du försöker hjälpa andra.

Och en mycket viktig slutsats från säsongen 2011/2012:

Flera allvarliga incidenter har inträffat där ensamma åkare har plurrat utan sällskap. Vi ser gärna att Skridskonätets föreningar försöker finna vägar som underlättar för medlemmarna att hitta åksällskap och vi uppmanar alla att åka med sällskap på isen.

Summary

The season 2012/13 was quite long and kept going into April. The number of plurrings was higher than in the preceding seasons. Many tours were done on salt ice and on spring ice.

Important conclusions (from this season, RM):

- Keep distance to the first skater. This will minimize the risk that several skaters go through the ice at the same time. This is more important in small groups.
- All natural ice may have weaknesses and some can be difficult to spot. Pay attention to changes in the ice.
- Spring ice and particular sea spring ice are more risky and more difficult to judge. (Read more about spring ice at the end of this report.)
- Something that makes you float (a backpack) and a rescue rope with karabiner are important safety devices.
- A helmet protects against serious head injuries.
- Always turn back from where you came when going through the ice. There was stable ice before.
- Think of your own safety when helping others.

And one important conclusion from season 2011/2012:

Several serious incidents happened when a lonely skater went through the ice. We hope that the clubs within Skridskonät try to find ways that all members can easily find companion to skate with. We ask everyone to skate with other people present.

Lessons learned from this season

During the season 2012/2013 in total 5611 tours were made, with 35233 participants within Skridskonäts clubs. This is both more tours and more participants than ever reported before. Specially the number of tours on salt ice was higher than the previous season. It was noticeable that Finland, with Åland inclusive, had very good ice conditions during late winter, after several bad seasons with a lot of snow on the ice.

The season started really late, just as several from the latest seasons. Few tours were made before new year. On the opposite, the season were much longer in the end than normal. A lot of tours were done in March and the beginning of April. Spring ice has more risks and is more difficult to judge, which can be seen in the statistics in the form of many plurrings.

In total 336 plurrings and 144 accidents with damage has been recorded in the tour reports and incident reports. The number of accidents compared to the number of tour participants is relatively the same compared to the four previous seasons where SIG reported about. But, the number of plurrings was 50% higher per participant than the previous seasons. This last fact is something to think and reflect about.

Uitrusting

Voor het merendeel is de uitrusting goed bij de leden van de clubs in Skridskonät. Belangrijke uitrustingsstukken zijn een rugzak die een goed drijfvermogen biedt en een reddingslijn die drijft en makkelijk te gooien is. Deze uitrustingsstukken hebben bewezen van grote waarde te zijn bij veel incidenten waar personen te water raakten.

Några rapporter om problem med räddningslinor har inkommit. I ett fall brast linan vid räddningsförsök. Kanske var linan sliten? En annan lina tappade flytkroppen vid kast. Det kan vara bra att kontrollera sin lina och att byta ut den om den är gammal eller sliten. Flytande tågvirke försvagas med tiden. Vi rekommenderar också att man inför varje säsong övar kast med sin lina. Hjälpm skyddar mot allvarliga huvudskador. Flera rapporter vittnar om det.

En ryggsäck med blixtlåsförslutning öppnade sig vid plurr. Ryggsäcken vattenfylldes och blev mycket tung, vilket försvårade uppstigning. Ryggsäckar som lätt kan ta in mycket vatten är en risk vid plurr. En rapport har inkommit om att ispikar förvarade i bilen kom åt instrumentpanelen och kopplade ur bilens antisladdfunktion. Förvaring av ispikar inuti fordon bör även ske så att de inte finns risk för skador vid krock eller kraftig inbromsning.

Flera rapporter om att skridskons skena lossnar från fotplattan. Lundhags modeller är mer utsatta för detta problem. En reservskridsko kan vara bra att medföra.

Plurr

Antalet plurr per turdeltagare var under säsongen cirka 50 % högre än under de fyra tidigare säsongerna som SIG följt upp plurr och skador. Den gångna säsongen var lång. Många turer på vårisar kan vara en del av förklaringen, men troligen inte hela. Vårisar är förrädiska, de är svårbedömda och kan snabbt försvagas under dagen. På saltis är vårisar extra svårbedömda. Där kan strömmar snabbt försämra isen. Man bör vara extra försiktig på våris och avstå från åkning om man är osäker.

Flera incidenter har skett där flera deltagare samtidigt plurrat. I några fall har hela gruppen hamnat i vaken. Det är en farlig situation som bör undvikas. Det är viktigt att hålla ned farten på svårbedömd is. Man bör också hålla avstånd till den som åker först. En del klubbar har satt detta i system och har

en andreåkare som åker på lämpligt avstånd efter ledaren. Övriga deltagare måste hålla sig bakom andreåkaren. I små grupper är det extra viktigt att minimera risken för att flera plurrar samtidigt.

Några plurr har skett långt ut på svag is, vilket är farligt. Det är väldigt ansträngande att bryta sig tillbaka till en stabil iskant. I flera fall har detta varit omöjligt utan assistans från kamrater med linor. Ett vanligt misstag vid plurr är att glömma bort att vända tillbaka när man försöker ta sig upp. Vänd alltid tillbaka till därifrån du kom. Där finns bärig is och förhoppningsvis kamrater kvar på isen som kan hjälpa till.

Det är viktigt att tänka på sin egen säkerhet när man försöker hjälpa någon i nöd. Dels finns risk att fler drabbas, dels kan ytterligare olyckor försvåra räddningsarbetet. Det är vanligt att många onödigtvis befinner sig ute på svag is vid en räddningsoperation. Man bör så långt som möjligt hålla sig på säker is. Måste någon ge sig ut på svag is för att hjälpa en plurrad, bör denna vara säkrad med lina bakåt.

Två rapporter från säsongen kan exemplifiera flera av riskerna, särskilt i små grupper. På en tur i januari plurrade plötsligt båda deltagarna på Södra Bullaresjön i Bohuslän, som överlag hade stabil is. Åkarna hade under dagen åkt med rejäl lucka mellan sig, men råkade vid olyckstillfället åka mer tätt. De kom långt ut på svag is vid en åmykning. Båda hade svårt att ta sig upp på den bristande isen. I början försökte man ta sig upp i färdriktningen, men efter stund förstod man att det vara bättre att vända tillbaka. Efter flera försök lyckades man då med stor möda ta sig upp. Bäck- och åmykningar är ofta svåra att se från isen.

Den andra rapportern är från Nämndöfjärden i Stockholmsskärgård i mitten av mars. Den ena åkaren går igenom isen vid en isgräns som upptäcks försent. Tack vare att de två hållit avstånd klara sig den andra åkaren från att gå igenom. Den andre åker sedan fram till iskanten för att hjälpa till, men då brister isen även för denne. De har båda svårt att ta sig upp på den bristande vårisen, men lyckas till sist. Det är lätt att vara efterklok. De konstaterar efteråt att det hade varit bättre om den andra åkaren stannat på stabil is och därifrån kastat sin lina för att hjälpa den plurrade.

Båda rapporterna är exempel på farliga situationer som ibland inträffar. Några viktiga lärdommar:

- Håll avstånd till den som åker först för att minska risken att flera hamnar i vattnet samtidigt.
- Alla isar kan ha svagheter. Var uppmärksam på skiftningar i isen.
- Vänd alltid tillbaka till därifrån du kom vid plurr.
- Var försiktig när du försöker rädda andra. Ytterligare plurr kan förvärra situationen.

Skador

De skador som rapporterats följer huvudsakligen mönstret från tidigare säsonger. Nästan alla skador beror på fall, oftast på grund av sprickor i isen eller annan ojämnheter. Bland de allvarliga skadorna dominerar dels huvudskador dels axlar ur led samt frakturer på armar och händer. Även benskadorna förekommer, då ofta skador på knän, fötter, muskelbristningar i lår och benfrakturer. Hjälmskydd mot allvarliga hjärnskador. Handskar är bra skydd för händer.

Skador av ispiken är sällsynta, men förekommer. I några fall har pikens trubbiga ände orsakat skador i ansiktet vid fall. Piken bör hanteras med försiktighet och spetsen bör alltid peka nedåt och helst framåt för att minska risken för skador.

Onder de meer ongebruikelijke verwondingen is er een raport over een schaatser die tijdens een landpassage werd aangevallen door een schaap en daardoor een spier verrekte en een grote blauwe plek opliep.

Andere incidenten

Het risico van verkeersongelukken in verband met schaatsen mag niet verwaarloosd worden. Risicofactoren zijn gladde wegen, duisternis en vaak vermoeidheid tijdens de terugreis.

Sommigen rapporteren over verdwenen deelnemers. In sommige gevallen is men niet zeker of die deelnemers zijn verdwaald, de tocht hebben afgebroken, of zich hebben aangesloten bij een andere groep. In grote groepen is het moeilijker om alle deelnemers onder controle te houden. Paarsgewijze-controle kan een methode zijn om dit risico te verminderen. Het is ook belangrijk dat deelnemers die een tocht afbreken dit aan de gids (of kökarl) melden.

Gebruik van een reddingsdienst

Er is zeven maal gerapporteerd dat groepen van SN gebruik hebben gemaakt van een ambulance en 3 maal van een hovercraft. Meestal was het voor vervoer van gewonden, maar eenmaal omdat men was afgesneden door een nieuwe vaargeul op oostelijk Mälaren.

Naast deze gebeurtenissen zijn er diverse observaties van een reddingsdienst die andere mensen op het ijs hielp. In sommige gevallen werd ook hier een ambulance of een reddingshelikopter gebruikt.

We vermoeden dat reddingsdiensten vaker zijn gebruikt, maar dat dit niet duidelijk vermeld is in de färdrapporten. Wij dringen er bij iedereen op aan om een incidentrapport (avvikelserapport) te schrijven bij alarm of het gebruik van een reddingsdienst.

Voor het overige

Svenska Livräddningssällskapet heeft een herziening van het IJssveiligheidsportaal, www.issakerhet.se gemaakt. Personen van SN hebben daaraan meegewerkt.

IJsreddingsoefening in samenwerking

Een ijsreddingsoefening heeft dit seizoen plaatsgevonden waarbij Friluftsrämmandet in Nyköping/Oxelösund, de reddingsdienst van Sörmlandskust en de Zweedse Zeereddingsmaatschappij waren betrokken. Het doel van de oefening was om tijdens een redding op het ijs de samenwerking te trainen tussen schaatsgidsen en reddingsdiensten, mogelijke verbeteringen te identificeren bij de redding en vormen van gezamenlijk oefenen. De evaluatie van de oefening heeft het belang aangetoond van gezamenlijk oefenen om elkaars manier van werken te begrijpen en welke middelen iedere dienst bezit, en toonde zeer duidelijk aan dat schaatsgidsen in staat moeten zijn om de eerste 30 minuten zonder hulp door te komen (voordat redding normaal ter plaatse aankomt), de situatie ter plekke te organiseren en eerste hulp te verlenen. Regelmatig herhalen van oefening en opleiding is daarom belangrijk. De ervaringen van deze oefening kan de basis vormen voor de ontwikkeling van voortgezette oefenings-activiteiten en de ontwikkeling van opleidings-hulpmiddelen in dit gebied. Het project is uitgevoerd in het voorjaar van 2013, met follow-up in het voorjaar van 2014.

SIG leden hebben meegewerkt met Regionala Samrådsgruppen för Söräddning (RSS) för Mälaren – Landsorts område. Officieel vertegenwoordigden zij SSSK. De volgende diensten werkten mee: Brandförsvaret, Frivilliga flygkåren, Kommunal räddningstjänster, Kustbevakningen, Landstinget, SAR

Helikopter (Search And Rescue), Sjöfartsverket, Sjöpolisen, Sjö- och flygräddningscentralen (JRCC), Sjöräddningssällskapet (SSRS), Sjöstridsflottiljen, SOS Alarm, Strömma Turism en Trafikverkets färjerederi. Omdat Sjöräddning verdeeld is over zoveel diensten is samenwerken tussen deze diensten niet eenvoudig.

Statistics

Statistics of tour reports from the last five seasons

Season	Tours	Participants	Plurr	Plurr per 1000 tours	Plurr per 1000 participants	Accidents	Accidents per 1000 participants
2008/09	4015	33 470	210	52	6,3	149	4,5
2009/10	2396	16 940	111	46	6,6	60	3,5
2010/11	3644	22 796	148	41	6,5	109	4,8
2011/12	4234	27 059	165	39	6,1	106	3,9
2012/13	5611	35 233	336	60	9,5	144	4,1
Total	19 900	135 498	970	49	7,2	568	4,2

Gemiddeld zakken 7 van de 1000 deelnemers door het ijs tijdens een tocht. Dit jaar zakten er meer mensen door het ijs dan voorheen. Het risico om door het ijs te zakken wordt beïnvloed door de conditie van het ijs en hoe men schaatst, dat wil zeggen als je rekening houdt met de conditie van het ijs, kun je het risico sterk verminderen. Op zoutijs en voorjaarsijs gebeurt het vaker dat mensen door het ijs zakken dan op andere soorten ijs.

Plurrings per type of group in season 2012/13

Group type	Tours	Participants	Average group size	Plurr	Plurr per 1000 tours	Plurr per 1000 participants
I	31	199	6,4	6	194	30,2
II	156	1271	8,1	21	135	16,5
III	488	4275	8,8	49	100	11,5
IV	846	8851	10,5	65	77	7,3
V	548	6148	11,2	22	40	3,6
Lys tour	154	1086	7,1	7	45	6,4
Ice course	69	800	11,6	3	43	3,8
Welcome tour	83	1120	13,5	4	48	3,6
Ice search	572	1676	2,9	24	42	14,3
Private tour	2267	6812	3,0	126	56	18,5
Undefined	173	1586	9,2	6	35	3,8
Other groups	224	1409	6,3	3	13	2,1
Total 2012/13	5611	35233	6,3	336	60	9,5

In snelle groepen en in kleinere groepen gebeurt het relatief vaker dat men door het ijs zakt.

Voorjaarsijs (Våris)

Met voorjaarsijs wordt gewoonlijk ijs bedoeld dat gedegenerereerd is door de zon. Normaal treedt voorjaarsijs pas op na begin maart. Eerder in het seizoen staat de zon te laag om ernstige gevolgen te hebben voor het ijs. Voorjaarsijs is riskant omdat het snel kan verslechteren, zelfs als het dik is en stabiel lijkt na een koude nacht. De zonnestrallen kunnen diep in het ijs doordringen. Het ijs verzwakt dan van binnenuit ondanks dat het ijsoppervlak nog koud kan zijn door uitstraling. Dat maakt het voorjaarsijs zo verraderlijk. De zon verwarmt ook het water onder het ijs.

Voorjaarsijs ziet er vaak anders. Het heeft een min of meer grijze kleur. Zelfs zwart ijs wordt in het voorjaar grijs door de stralen van de zon. Vaak is het ijs oud en aangetast. De grens tussen dragend ijs en niet-dragend ijs wordt steeds moeilijker te zien. In het algemeen geldt dat de donkere partijen vaak zwak zijn.

Voorjaarsijs geeft meestal geen duidelijk hoorbare waarschuwing dat het zwak is. Voorjaarsijs is ook moeilijker te beoordelen met je schaatsstok. Zout water voorjaarsijs is nog moeilijker in te schatten. Stroming geeft een extra risico. Het water wordt in het voorjaar warmer en stroming kan dan het ijs snel verzwakken. Golven en deining kunnen in korte tijd grote gebieden uit elkaar breken als het ijs verzwakt is.

Tijdens schaatstochten op voorjaarsijs moet men normaal vroeg starten en bereid zijn om de tocht af te breken vóórdat het ijs te veel verzwakt. Wanneer dit gebeurt is moeilijk vooraf te bepalen. Soms gebeurt het al vroeg in de ochtend. Men moet bereid zijn zich aan te passen aan het ijs. Plan je tocht zodanig dat je de tocht elk moment zonder problemen kunt afbreken wanneer dat noodzakelijk is.

Dikwijls verslechtert het ijs het eerst vlakbij land. Dit kan zeer verraderlijk zijn als je ver van de kant op grote ijsvlaktes schaatst omdat daar het ijs vaak langer goed blijft (kouder) dan dicht bij de kant. Daarom moet je je er de hele tijd van verzekeren dat het ijs aan de kant nog stabiel is. Liefst een kant in de schaduw.

Skridskonäts Safety Information Group (SIG) consists of Jan Insulander (Friluftsfrämjandet), Maria Lindén (Långfärdsskridsko i Västerås), Ulla Morling-Uppsäll (Friluftsfrämjandet Norrviken) and moderator Johan Porsby (Stockholms skridskoseglarklubb).

Summary translated by SIG. Other texts and tables translated by Wim Willemse and Rob Mulders. The addition of the conclusion from 2011/2012 added by Rob Mulders.